



LÄNSSTYRELSEN
I STOCKHOLMS LÄN

Alina och Josef -09

– attitydpåverkan mot hedersrelaterat förtryck och våld

Författare:
Dilek Baladiz



LÄNSSTYRELSEN
I STOCKHOLMS LÄN

Alina och Josef -09

– attitydpåverkan mot hedersrelaterat förtryck och våld

Länsstyrelsen i Stockholms län, tfn: 08-785 40 00

Utgivningsår: 2012

ISBN: 978-91-7281-504-9

Länsstyrelsens diarienummer: 801-2009-38562

Rapporten finns att hämta som pdf på vår webbplats:
www.lansstyrelsen.se/stockholm

Innehåll

Sammanfattning	5
Projektplan och genomförande	6
Bakgrund	6
Projektplan	6
Målgrupperna	9
Skriftliga synpunkter från målgrupperna	9
Vad tyckte målgruppen ungdomar?	9
Vad tyckte målgruppen yrkesverksamma?	15
Måluppfyllelse	20
Uppnådda projektmål	20
Resultat	20
Erfarenheter och förslag på förbättringar	22
Ungdomar visar intresse för att diskutera	22
Insatsen har varit ett stöd för de yrkesverksamma	22
Max 70 ungdomar per tillfälle	22
Tekniska och praktiska lösningar	23
Behov av ett nytt projekt	23
Bilagor	25

Sammanfattning

Under 2009 sågs teaterpjäsen *Den fjärde månaden* av 680 ungdomar i årskurs nio och gymnasiet samt av cirka 340 yrkesverksamma i Stockholms län. Pjäsen handlar om hedersproblematik och våld och ingick i projektet *Alina och Josef -08*. Projektet fick stor genomslagskraft och fortgick under 2009.

Projektet genomfördes av Länsstyrelsen i Stockholms län i samarbete med fem utvalda stadsdelar/kommuner i länet. Projektet bestod i visningar av pjäsen och en efterföljande dialog för målgruppen ungdomar under ledning av projektledaren och en dialogledare.

De yrkesverksamma fick se pjäsen under en utbildningsinsats med efterföljande föreläsningar av projektledaren och dialogledaren. Skriftliga synpunkter och omdömen från målgrupperna visar att så gott som samtliga deltagare uppskattade insatsen.

Projektplan och genomförande

Bakgrund

Idén till projektet *Alina och Josef* föddes när pilotprojektet *Den fjärde månaden* genomfördes av Länsstyrelsen i Stockholm i samverkan med Föreningen Odysseateatern, Järfälla kommun och utbildningsförvaltningen i Stockholms stad under 2007. Pilotprojektets syfte var att bland ungdomar i grundskolan och gymnasiet påbörja en attitydförändringsprocess som leder till ett aktivt avståndstagande från alla former av våld och förtryck. Vidare att öka kompetensen kring hedersrelaterat våld hos yrkesverksamma. Länsstyrelsens sociala avdelning beslutade att finansiera en fortsatt satsning genom ett nytt projekt i egen regi som kom att kallas *Alina & Josef -08*.

Insatsen bestod av

- visning av en teaterpjäs
- en dialog direkt efteråt med ungdomarna som sett pjäsen
- seminarier för yrkesverksamma efter visningen av pjäsen.

Satsningen genom projektet *Alina och Josef* fick ett enormt gensvar bland ungdomar och yrkesverksamma under 2008. En efterfrågan på en fortsättning nådde Länsstyrelsen från en stor mängd olika aktörer, såväl yrkesverksamma som ungdomar, i takt med att flera sett och hört talas om projektet. Konceptet blev uppskattat som en utbildningsinsats för yrkesverksamma som möter ungdomar som lever i en hederskontext. Länsstyrelsen beslutade med anledning av det att projektet skulle pågå även under 2009, för att göra det möjligt för fler skolklasser och yrkesverksamma i länet att ta del av insatsen.

Projektplan

Syfte

- Främja och sätta igång en attitydförändring bland ungdomar som leder till ett aktivt personligt avståndstagande från alla former av våld, förtryck och diskriminering.
- Öka kompetensen hos vuxna som möter våldsutsatta ungdomar och ungdomar i riskzonen för bruk av våld mot närstående.
- Främja samordning och samverkan mellan olika aktörer lokalt kring insatser mot hedersrelaterat våld i olika kommuner och stadsdelar.

Målsättning

- Genomföra insatsen för fem utvalda kommuner och/stadsdelar i länet, för både yrkesverksamma och ungdomar.
- Väcka intresse för satsningen och öka viljan att aktivt medverka hos beslutsfattare i länets kommuner.
- Ökad samverkan bland yrkesverksamma kring hedersrelaterad problematik i de utvalda stadsdelarna och kommunerna.
- Att psykosociala problem som kan relateras till hedersrelaterat förtryck och våld gällande utsatta ungdomar hålls levande i de utvalda kommunerna och stadsdelarna.

Metod

- Projektets metod bestod av visningar av teaterpjäsen *Den fjärde månaden* för skolklasser och yrkesverksamma. En dialog fördes med ungdomarna direkt efter föreställningen.
- Fortbildningsseminarier erbjöds de vuxna i anslutning till visningen av pjäsen.
- Insatsen planerades, genomfördes och utvärderades i direkt samarbete med lokala aktörer och nyckelpersoner inom exempelvis skola, socialtjänst, fritid- och kultur samt barn och ungdomsverksamheter på respektive kommun/stadsdel.

Målgrupp

- Ungdomar från årskurs 9 och gymnasiet
- Politiker, opinionsbildare och beslutsfattare
- Personal inom skola, ungdomsmottagningar, polis, socialtjänst, fritidsgårdar samt personer aktiva inom tjej- och kvinnojourer med flera.

”Den fjärde månaden” – en pjäs om hedersrelaterat våld

En ung man har suttit i fängelse i åtta år. En ung kvinna kommer på besök. Det är hans syster. Ur deras samtal förstår vi att de älskar varandra oerhört mycket men ändå kommer i konflikt när hon ifrågasätter det han gjort. Det som har fått honom att tillbringa åtta år av sitt liv i fängelse. Scener ur deras förflutna utspelar sig och när bilden av vad som har inträffat tycks klarna övergår den konkreta situationen till det drömska och irrationella. Vi bjuds på en resa bortom tid och rum där verkligheten kommer krypandes bara för att avslöja den värsta av alla sanningar.

Den efterföljande dialogen

Direkt efter varje skolföreläsning, med max 70 elever per gång, genomfördes en dialog med målgruppen. Dialogen syftade till att inbjuda till eftertanke kring hedersrelaterat förtryck och våld, könsroller, jämställdhetsfrågor och främlingsfientlighet med mera. Ungdomarna fick frågor som relaterade till pjäsen, exempelvis: Hade brodern kunnat agera annorlunda? Hade systemen kunnat agera annorlunda? Lever vi i ett jämställt samhälle här i Sverige? Vad tycker ni om blandäktenskap?

Fortbildningsseminarier

Vid fortbildningsseminarier för yrkesverksamma och beslutsfattare med flera erbjöds föreläsningar direkt efter visning av pjäsen, kring hedersproblematik med möjlighet till frågor och diskussion utifrån deltagarnas lokala erfarenheter och arbetsförutsättningar.

Involverade kommuner och stadsdelar

Tre stadsdelar i Stockholms stad, Enskede-Årsta-Vantör, Hässelby-Vällingby och Skärholmen, samt två kommuner, Huddinge och Upplands Bro kommun, omfattades av projektet under perioden 1 mars–12 dec 2009. Dessa blev utvalda med anledning av att de visat intresse och för att det framkom att det finns behov av insatsen i dessa områden.

De stadsdelar och kommuner som omfattades av projektet blev erbjudna max 2–3 föreläsningar. Totalt kunde 18 föreläsningar fördelas inom ramen för projektet.

Samverkan med lokala aktörer

Föreläsningarna erbjöds till ovanstående kommuner och stadsdelar i länet via telefonsamtal och planeringsmöten lokalt. Kontaktpersoner har exempelvis varit chefer, rektorer men även andra som har engagerat sig såsom lärare, kuratorer och kvinnofridssamordnare. Beställaren i respektive kommun/stadsdel har fått stå för en formell inbjudan till anställda, relevanta aktörer och egna samverkanspartners samt för lokaler för föreläsningar med efterföljande seminarier för yrkesverksamma. Totalt arrangerades fem lokala föreläsningar/fortbildningsseminarier.

Erfarenheterna från projektet under 2008 visade att det var tekniska och praktiska svårigheter med att hitta lämpliga lokaler för föreläsningarna. Därför erbjöds insatsen för ungdomar denna gång centralt i Stockholm. Under två veckor arrangerades totalt 13 föreläsningar med efterföljande dialog för skolklasser från de utvalda stadsdelarna och kommunerna på Etnografiska museet.

Målgrupperna

Skriftliga synpunkter från målgrupperna

För att säkerställa kvaliteten inhämtades skriftliga omdömen och synpunkter från målgrupperna direkt efter genomförd insats på respektive plats. Nedan följer resultatet från sammanställningen av enkätsvaren som besvarades anonymt.

Av totalt 1 010 enkätsvar valdes 50 procent av enkäterna ut slumpmässigt. Av dessa cirka 500 svar, var 339 respondenter ungdomar och övriga var yrkesverksamma. Vissa av enkätfrågorna var flervalsfrågor, dessa har sammanställts genom diagram. Varje flervalsfråga har sammanställts med tjejer och killar var för sig men också ungdomar totalt. Ett urval av spontana skriftliga kommentarer från målgrupperna presenteras nedan i rapporten.

Vad tyckte målgruppen ungdomar?

680 ungdomar i högstadie- och gymnasieåldrarna, från de utvalda stadsdelarna och kommunerna, nåddes med insatsen genom 13 teaterföreställningar. 50 procent av ungdomarnas enkätsvar har sammanställts. Det framgår tydligt att ungdomarna uppskattade insatsen i sin helhet.

Bra med möjlighet för diskussion

Nästan alla ungdomar, 96 procent, ansåg att det var bra att ha en diskussion direkt efter pjäsen. 3 procent tyckte att det var dåligt med en diskussion direkt efter pjäsen. 1 procent svarade inte på frågan. Se diagram 1.

76 procent av eleverna ansåg att diskussionen som följer efter pjäsen var tillräcklig medan 24 procent hade velat diskutera vidare. Se diagram 2

Få diskussioner om hedersrelaterat förtryck och våld i skolan

På frågan om de får möjlighet att diskutera kring hedersrelaterat förtryck och våld i skolan svarade 69 procent att de sällan eller aldrig får det tillfället. 20 procent ansåg att de ibland hade den möjligheten och endast 4 procent av eleverna tyckte att de ofta hade möjlighet att diskutera kring frågan. Bortfallet var 1 procent. Se diagram 3

Högt betyg på insatsen

Ungdomarna fick betygsätta pjäsen och diskussionstillfället. 7 procent gav betyget godkänt medan 54 procent gav väl godkänt och 39 procent mycket

väl godkänt. Ingen av ungdomarna gav betyget icke godkänt till insatsen. Se diagram 4

Hur kan vuxna arbeta mot hedersrelaterat våld och förtryck?

Ett urval av skriftliga svar på frågan från ungdomarna:

”Jag tycker att varje skola ska ha en plikt att snacka om det i skolan” (tjej)

”Man ska stärka kvinnors mod, att säga ifrån” (tjej)

”Ta upp det i klasser, ha speciella temadagar. Låta ungdomarna prata om det i grupp vara mer vaken när det gäller hedersrelaterat våld och förtryck. Politiker borde också satsa mer på den frågan” (tjej)

”Uppfostra barnen med frihet och rättigheter” (tjej)

”Lär ut till de yngre så att de lär sig i yngre åldrar” (kille)

”Att de ska lära sina barn att alla är jämlika och att man ska ha respekt och låta de göra som de vill ibland” (kille)

Övriga och spontana kommentarer från ungdomarna

”Tack för att vi fick se pjäsen, den var lärorik och bra gjord” (kille)

”Fortsätt med det ni gör, ni sprider bra budskap” (kille)

”Bra pjäs, bra skådespelare, bra budskap. Diskussionen var rätt intressant men går säkert att utveckla mer” (kille)

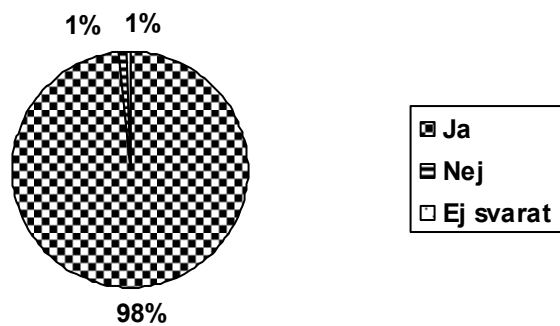
”Jag tycker att ni gör ett bra jobb genom att ni sätter stop till våld och förtryck. Keep the good work!” (tjej)

”Grymt! Hoppas folk börjar tänka!” (tjej)

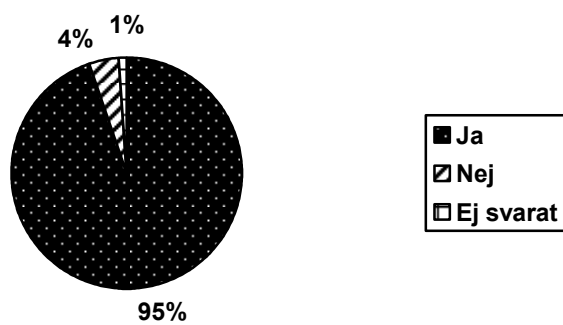
”Pjäsen var jättebra, den var verklighet” (tjej)

Var det bra att få diskutera direkt efter pjäsen?

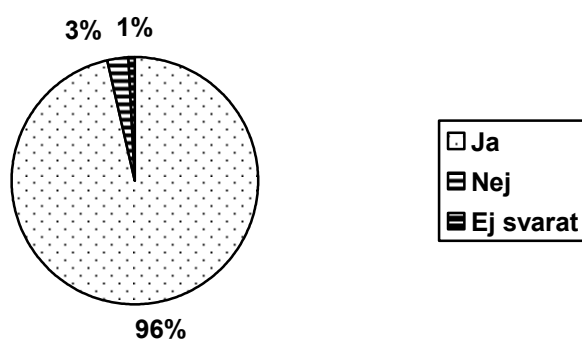
Tjejer (diagram 1.1)



Killar (diagram 1.2)

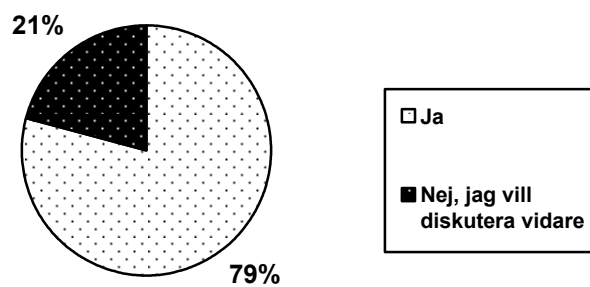


Totalt (Tjejer och killar, diagram 1.3)

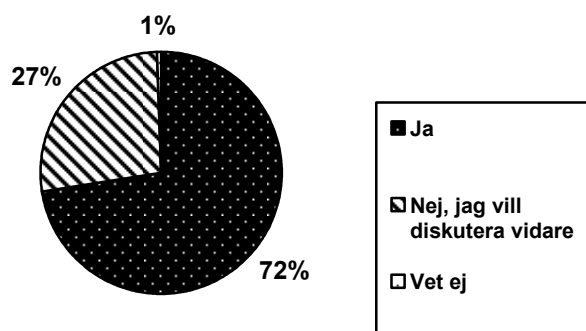


Var diskussionen tillräcklig för dig?

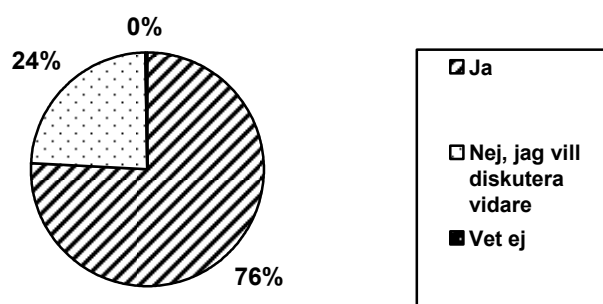
Tjejer (diagram 2.1)



Killar (diagram 2.2)

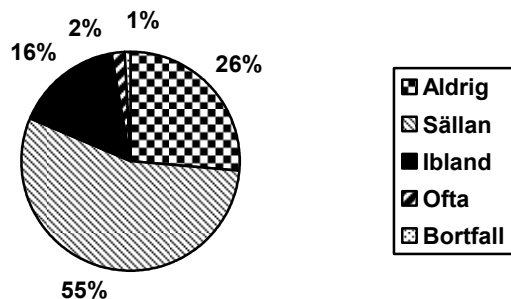


Totalt (killar och tjejer, diagram 2.3)

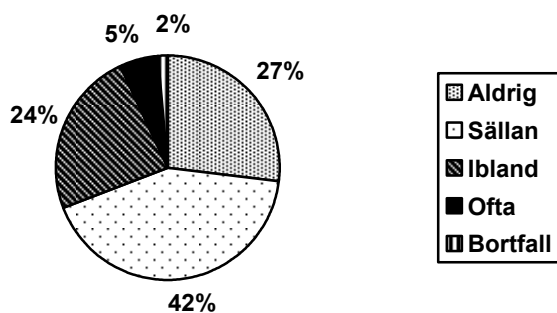


Hur ofta upplever du att ni får möjlighet att diskutera kring hedersrelaterat förtryck och våld i skolan?

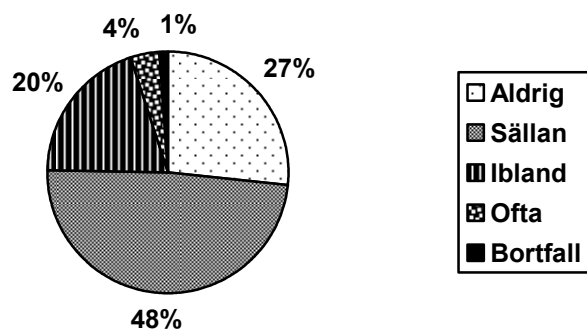
Tjejer (diagram 3.1)



Killar (diagram 3.2)

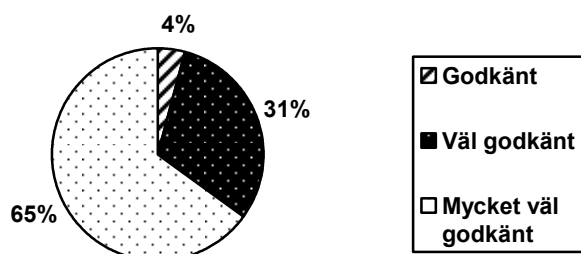


Totalt (Tjejer och killar, diagram 3.3)

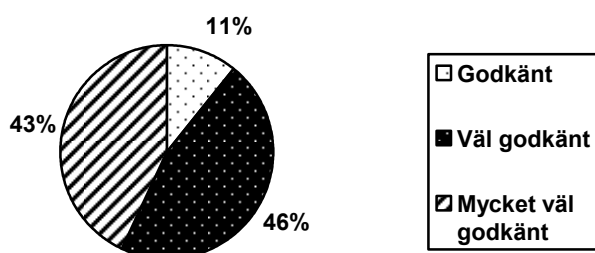


Vi har visat pjäsen och diskuterat med er, sätt ett betyg på oss.

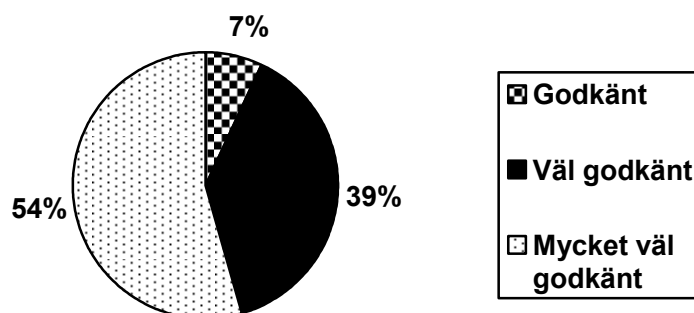
Tjejer (diagram 4.1)



Killar (diagram 4.2)



Totalt (Tjejer och killar, diagram 4.3)



Vad tyckte målgruppen yrkesverksamma?

Sammanlagt svarade cirka 340 yrkesverksamma på enkätfrågorna, 50 procent utav svaren valdes ut slumpmässigt och har sammanställts här nedan. De yrkesverksamma som har fått se pjäsen och fått kompetensutveckling genom föreläsningar, i direkt anslutning till föreställningarna, har exempelvis varit chefer inom socialförvaltningen, lokala politiker, lärare, kuratorer, socialsekreterare eller fritidsledare med flera.

De yrkesverksamma ansåg sig ha nytta av att se pjäsen

Av de yrkesverksamma ansåg 93 procent att de hade nytta av att se pjäsen, endast 1 procent ansåg sig inte ha någon nytta av den. Resterande personer, 6 procent, som deltog i enkätundersökningen var tveksamma eller svarade inte på frågan. Se diagram 1.

Föreläsningarna anses kunna ge stöd i arbetet

På frågan om föreläsningarna har varit ett stöd i deras arbete svarade 76 procent av de yrkesverksamma att de fått ett bra eller mycket bra stöd i sitt arbete. 12 procent av deltagarna ansåg att föreläsningarna hade gett dem delvis stöd i deras arbete. Endast 8 procent ansåg att de inte fått något stöd av föreläsningarna i sitt arbete. Resterande 4 procent svarade inte på frågan. Se diagram 2.

Urval av skriftliga svar och kommentarer från vuxna

”Mycket! Har fått mycket ny kunskap. Ändrad bild av hedersrelaterat våld” (fältarbetare)

”Ja. Det har gett upphov till att jag kommer att strukturera mina tankar/idéer kring hedersrelaterat våld” (lärare)

”JA, påminner mig om att vara lite mer förstående om problematiken, ej svart eller vitt men dock fortsätta vara ombud för mänskliga rättigheter” (samordnare)

”För en gång skall ser man på det ur ett manligt perspektiv också. En del nya eller mer nyanserad kunskaper vad gäller hedersrelaterat våld, än vad jag har haft tidigare” (lärare)

”Till viss del, som en påminnelse om att detta ”problem” existerar och till stor del är osynlig och svår att få insyn i” (fritidsledare)

”Den väcker tankar och man inser hur viktigt det är att inte tysta ner det här” (barnskötare)

”Det har uppmärksammat mig att det kan förekomma bland de ungdomar jag möter varje dag” (skolassistent)

"Nej, jag är språklärare. Arbetar inte med dessa frågor i undervisningen" (lärare)

Vad tyckte vuxna att det finns för behov av kompetensutveckling?

De yrkesverksamma ansåg att ytterligare kunskap och stöd för vidare arbete med frågan är behövligt. Kompetensutveckling bland yrkesverksamma som möter ungdomar och familjer och informationsspridning i frågan ansågs vara viktigt, liksom att nå förståelse för olika kulturer och religioner. Många hade skrivit att det finns behov av konkreta tips och metoder för att arbeta förebyggande med ungdomar och familjer.

Nedan följer ett urval av de skriftliga svaren från vuxna:

"Ytterligare kunskap samt praktiska metoder och verktyg för att arbeta vidare med problematiken" (kurator)

"Tydliga handlingsplaner för olika verksamheter"
(socialsekreterare)

"Konkreta tips eller program om hur vi kan prata med ungdomar om problemet" (lärare)

"Förhållningssätt och verktyg i bemötande av både tjejer och killar som är utsatta på olika sätt, kunskap om heder, värderingar så att man får förståelse" (socialsekreterare)

"Mer kunskap och jag tror att arbetsuppgifterna i Dileks bok kan vara mycket bra för diskussioner och fortsatt arbete i skolan" (praktiksamordnare)

"Samtalsmodell som utgår från etniskt blandade grupper. Hur man undviker att förvärpa problemet på detta område vid diskussion" (lärare)

"Mer info. Lyfta hur heder/skam problematiken även finns i alla klasser/religioner" (socioonomstuderande)

"Hur man ska bemöta föräldrarna. Våga mera och tänka utanför ramarna" (socioonom)

"Kunna skilja på heder och tonårskonflikter" (socioonom)

"Vet ej hur stort problemet är i detta område. Har inte fått några signaler från eleverna" (lärare)

Förslag på hur vuxna kan arbeta förebyggande mot hedersrelaterat förtryck och våld

Nedan följer ett urval av de skriftliga svaren från vuxna;

"Diskussioner, filmer, rollspel" (bildlärare)

"Förankra mer kunskap och mer "tänk" kring klass, kön, etnicitet på bred front. Så väcka tankar hos våra unga."
(socioekonom/kurator)

"Tjejgrupper, killgrupper, föräldrautbildning, samverkansgrupp med polis + socialtjänst + skola m.fl. Jag tror även på integrationsarbete, där man skapar kontaktytor mellan olika grupper och samhällen." (socialsekreterare)

"Prata och diskutera, mycket kanske t.o.m. involvera familjen"
(skolledare)

"Att försöka vara positiva förebilder, att bidra med kunskapsstöd, att hitta alternativa val" (fritidsledare)

"Mer upplysning till föräldrarna och gå ner i åldrarna med förebyggande jobb/ kunskap upplysning" (lärare)

"Mer dialog/diskussion i skolor. Nå föräldrarna på något sätt, via egna landsmän/kvinnor?" (arbetsmarknadskonsulent)

"Prata om mänskliga rättigheter. Gå till sig själv – hur bemöter jag andra människor? Öppna mitt hem för min granne. Mentorskap = stöd familjer för nya svenskar" (facklig företrädare/skyddsombud)

"Börja tidigt jobba på värderingar som finns i Sverige men samtidigt lyfta upp de positiva aspekterna i ursprungliga kulturer." (fältarbetare)

Övriga och spontana kommentarer från yrkesverksamma

"Religion är viktigt och betydelsefullt för de flesta i världen. Viktigt med respekt för det. Viktigt att skilja på personliga handlingar, kultur och religion. Jag tycker att ni lyckades bra med den respekten för oss troende och skilja på dessa delar."
(arbetsmarknadskonsult)

"Bra att belysa männens perspektiv" (introduktionssekreterare)

"Det hade varit bra med återkoppling från er kring vad just vi i Huddinge kan göra bättre och vad som saknas här."
(socialsekreterare)

”Pjäsen gav ett mycket starkt intryck! Man fick tankar av hur svåra situationer familjen kan skapa.” (administratör)

”Dilek och Emre, bra jobbat! Vilken kraft! Ni behövs, ni är förebilder. Ni ger en nyanserad bild. Väcker hopp!”
(arbetsmarknadskonsult)

”Pjäsen berörde mig oerhört, inser att det finns två sidor och att både förövaren och offer är offer” (pedagogisk ledare, förskola)

”Mycket bra, jättebra och nyttigt. Detta är mycket som berör och som man tänker mycket på, speciellt i mitt arbete.”
(flyktingmottagare, socialtjänsten)

Förslag på framtida förbättringar

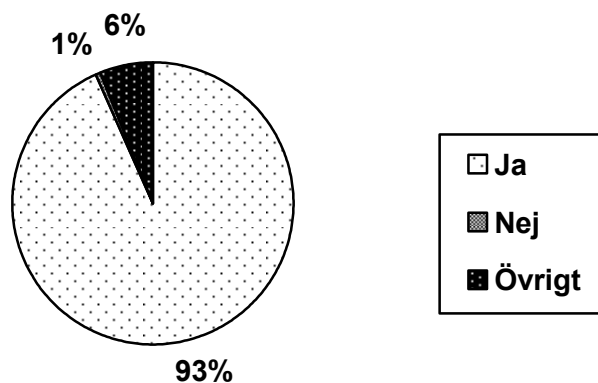
”Bra pjäs, intressant föredrag (innehåll) men behöver struktur. En del onödiga detaljer fanns med, korta ner” (lärare)

”Något långt” (lärare)

”Bra, det skulle varit bra med diskussioner lite då och då under eftermiddagen” (utvecklingssekreterare)

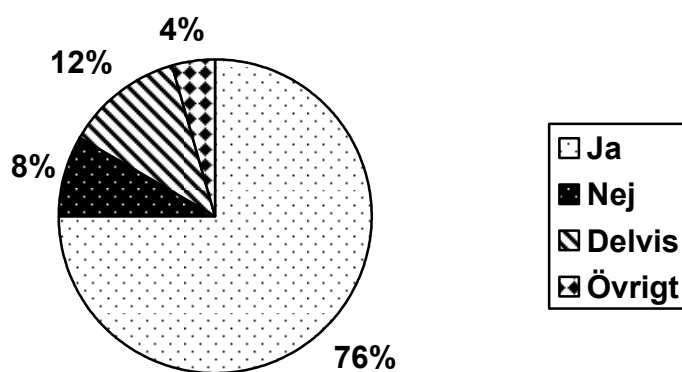
Upplever du att du har haft nytta av att se pjäsen?

Diagram 1



Upplever du att föreläsningen/ föreläsningarna har varit ett stöd i ditt arbete?

Diagram 2



Måluppfyllelse

Uppnådda projektmål

- Insatsen har genomförts i fem utvalda kommuner och stadsdelar i länet, för både yrkesverksamma och ungdomar.
- Intresse för satsningen har väckts och beslutsfattare såsom enhetschefer och samordnare och rektorer med flera har involverats och många har varit närvarande när insatsen genomförts lokalt.
- Enligt muntliga uppföljningar med kontaktpersoner från de utvalda stadsdelarna och kommunerna, så har insatsen resulterat i att målgruppen ungdomar med psykosociala problem som kan relateras till hedersrelaterat förtryck och våld diskuterats i vidare utsträckning än innan insatsens genomförande.

Det är svårt att bedöma om insatsen har bidragit till ökad samverkan. De yrkesverksamma har samarbetat lokalt för insatsens genomförande, alltifrån att planera, informera, inbjuda anställda och relevanta samarbetspartners mm. Insatsen har resulterat i att frågan har hållits mera levande och med stor sannolikhet till ökad samsyn, då många olika yrkesgrupper har nåtts med insatsen samtidigt i respektive kommun/ stadsdel.

Lokala referensgrupper har inte bildats med syfte att bidra till ökad samverkan kring hedersrelaterat förtryck och våld. Tidsbrist bland de yrkesverksamma lokalt har varit den främsta orsaken till detta. I några kommuner/stadsdelar fanns det redan etablerade samverkansgrupper, vilken projektledaren inbjöds till för att samarbeta kring insatsens genomförande lokalt. Dessa grupper har med hjälp av den konkreta insatsen fått stöd i sitt arbete, att uppmärksamma fler samarbetspartners och beslutsfattare på vilka behov det finns bland målgruppen ungdomar som blir utsatta för hedersrelaterat förtryck och våld.

Resultat

- Målet att nå 500 ungdomar med insatsen har uppnåtts över förväntan, då ca 680 ungdomar tog del av pjäsen och den efterföljande dialogen.
- Målet att nå 350 yrkesverksamma och beslutsfattare från de utvalda stadsdelarna och kommunerna i länet har med stor sannolikhet

uppnått. Av enkätsvaren att utdöma var det totalt 339 yrkesverksamma som fick ta del av insatsen. Dock har det funnits yrkesverksamma vid samtliga tillfällen som har varit tvungna att avvika tidigare från seminarierna, på grund av inbokade möten och dylikt.

- Målet att minst fem nya kommuner och stadsdelar ska vara villiga att beställa insatsen 2010 har inte uppnåtts, eftersom projektledaren har signalerat till allmänheten att projektet kommer att avslutas, se nedan.

Erfarenheter och förslag på förbättringar

Ungdomar visar intresse för att diskutera

Erfarenheterna visar tydligt att insatsen, både pjäsen och den efterföljande dialogen, har uppskattats av målgrupperna även under 2009.

Det var 93 procent av ungdomarna som gav betyget väl godkänt eller mycket väl godkänt till insatsen. Majoriteten av ungdomarna signalerar väldigt tydligt att de ytterst sällan eller aldrig får diskutera kring hedersrelaterat förtryck och våld i skolan. 24 procent har uttryckt skriftligt att en timmes diskussion efter pjäsen var otillräckligt samt att de vill diskutera vidare.

Intresset för att diskutera vidare är något högre bland killar, då 27 procent vill diskutera vidare medan motsvarande siffra för tjejerna är 21 procent. Behovet av att diskutera kring hedersnormer har även märkts på plats vid samtliga tillfällen genom att många ungdomar har varit aktiva med att räcka upp händerna.

Sammanfattningsvis har gensvaret från målgruppen ungdomar varit mycket positivt, många har kommit fram och tackat projektledaren och dialogledaren personligen och uppmanat dem till att fortsätta med projektet.

Insatsen har varit ett stöd för de yrkesverksamma

Sammanfattningsvis upplever 93 procent av de yrkesverksamma att de haft nytta av att se pjäsen och 76 procent anger de fått bra stöd eller mycket bra stöd av föreläsningarna i sitt arbete. De yrkesverksamma verkar dela uppfattningen om att ytterligare kunskap och stöd för vidare arbete med frågan är behövligt. Av enkätsvaren att utdöma samt av muntliga uppföljningssamtal med kontaktpersonerna i respektive stadsdel och kommun, så finns det behov av kompetensutveckling. Erfarenheterna från 2009 är ungefär desamma som under 2008 – det finns en efterfrågan på föreläsningar, konsultation, konkreta tips och metoder för att arbeta individuellt med ungdomar men även förebyggande med både tjejer och killar i grupp.

Max 70 ungdomar per tillfälle

En lärdom projektledningen drog från Alina och Josef under 2008 var att det bör vara cirka 70 ungdomar per tillfälle, eftersom ungdomar tenderar att prata i smågrupper istället för att tala till hela gruppen när det blir alltför

många ungdomar samtidigt i en lokal. Under 2009 har det varit max 70 elever per tillfälle, vilket har fungerat väldigt bra. Det ska tilläggas att det sällan varit stökigt i lokalen under visningarna av pjäsen och den efterföljande dialogen. En bidragande orsak till detta kan ha varit att det har funnits minst fyra vuxna från skolan vid varje tillfälle samt att dessa har suttit utspridda i lokalen under insatsens genomförande. En annan orsak kan vara att temat berör många och väcker intresse bland ungdomar.

Tekniska och praktiska lösningar

Många stadsdelar och kommuner hade svårt att hitta bra tillgängliga lokaler för att visa pjäsen under 2008. Det fanns exempelvis problem med att ljudutrusning saknades, att akustiken var dålig och att mörkläggning inte kunde genomföras. Under 2009 löste projektledningen detta genom att hyra en lokal på Etnografiska museet under två veckor. Där visades pjäsen två gånger per dag. Skolorna från de utvalda stadsdelarna och kommunerna fick boka in sina klasser under dessa veckor. Det fungerade mycket bättre för alla berörda med detta tillvägagångssätt. Det besparade både tid och resurser i form av personal och transportkostnader med mera.

Behov av ett nytt projekt

Erfarenheterna från projektet Alina och Josef under 2008 och 2009 visar tydligt att ungdomar önskar vidare diskussioner kring hedersrelaterat förtryck och våld samt jämställdhetsfrågor. Det framgår vidare att ungdomar sällan får utrymme till detta under skoltid.

Yrkesverksamma såsom lärare, fritidsledare och fältassistenter med flera signalerar att de behöver kompetensutveckling och konkreta tips samt metoder, för att arbeta förebyggande med ungdomar.

Projektet Alina och Josef bör avslutas för tillfället, då idén om ett nytt projekt har väckts för till att tillmötesgå behov och önskemål målgrupperna har gett uttryck för. Sociala avdelningen på Länsstyrelsen i Stockholms län avser att starta projektet *Hedra* som syftar till att ge yrkesverksamma och frivilliga aktörer som arbetar med ungdomar i grupp konkreta tips och metoder på hur de kan arbeta förebyggande. Det är ett projekt som ska utmynna i att de själva kan arbeta med ungdomar i grupp och påbörja en attitydförändringsprocess bland ungdomar på sina arbetsplatser, i sina respektive stadsdelar och kommuner.

Bilagor

Bilaga 1 – Utvärderingsmall för ungdomar

Bilaga 2 – Utvärderingsmall för yrkesverksamma

Vad tycker ni ungdomar om projektet Alina och Josef -09

Gör en cirkel runt det svaret du vill ge.

Är du

Tjej

Kille

Var det bra att få diskutera direkt efter pjäsen?

Ja

Nej

Var diskussionen tillräcklig för dig?

Ja

Nej, jag vill diskutera vidare.

Vi har visat pjäsen och diskuterat med er, sätt ett betyg på oss.

Icke godkänt

Godkänt

Väl godkänt

Mycket väl godkänt

Hur ofta upplever du att ni får möjlighet att diskutera kring hedersrelaterat förtryck och våld i skolan?

Aldrig

Sällan

Ibland

Ofta

Har du några förslag på hur vuxna kan arbeta mot hedersrelaterat våld och förtryck?

Vill du skriva något mer till oss? Varsågod...

Tack ska du ha :)



Synpunkter kring projektet Alina och Josef-09

Kommun eller stadsdel _____

Ditt yrke eller funktion _____

Kön _____

1. Upplever du att du har haft nytta av att se pjäsen? _____

2. Upplever du att föreläsningen/ föreläsningarna har varit ett stöd i ditt arbete?

3. Vad tycker du att det finns för behov av kompetensutveckling bland yrkesverksamma som möter ungdomar och familjer?

4. Har du några förslag på hur man kan arbeta förebyggande mot hedersrelaterat våld och förtryck?

Spontana kommentarer:

Tack!

Under 2009 genomförde Länsstyrelsen i Stockholms län ett projekt som syftade till attitydförändring och kompetenshöjande kring temat hedersrelaterat förtyck och våld. Projektet kallades *Alina och Josef -09* (en fortsättning av *Alina och Josef -08*).

Pjäsen *Den fjärde månaden* visades för skolklasser och yrkesverksamma. I direkt anslutning till föreställningarna hölls en efterföljande dialog med ungdomarna. Yrkesverksamma och beslutsfattare erbjöds fortbildningsseminarier med föreläsningar. Detta är en slutrapport av projektet.

*För mer information, kontakta
enheten för sociala frågor.
Rapporten finns att hämta som pdf
på Länsstyrelsens webbplats.*

ISBN 978-91-7281-504-9

Adress

*Länsstyrelsen i Stockholms län
Hantverkargatan 29
Box 22 067
104 22 Stockholm
Tfn: 08-785 40 00 (vxl)
www.lansstyrelsen.se/stockholm*